

al institutiunilor de credit, cari formează o adevărată mișcare circulară servind de pârghie agriculturii, industriei și comerțului.

IV.

Era băncelor de scont și circulare începe cu epoca stabilirii băncii Englezei, fundată de Guilielm III de Scoțianul Viliam Peterson. Una din condițiunile esențiale ale existenței se fu, ca întregul său capital să se compună de 1,200,000 livre sterlig, acoperit în dece zile, se făcuse împrumutat Statului. Acest împrumut putea fi considerat ca originea datoriei publice a Englezilor. Banca Englezei conservă încă pînă azi, cu totă modificarea adusă în 1844 după propunerea lui sir Robert Peel, — principiul organizării sale, vicios în modul cel mai radical, fiindu-se strîns legat cu Statul. Ea este însărcinată cu adunarea veniturilor publice, cu plata creanțelor Statului, cu constatarea și supra-veghearea mutațiunilor în datoria publică, cu negocierea bonurilor tesaurului public și cu facerea avansurilor asupra productului impostelor. De la fundarea sa a făcutu-nenumerate avansuri guvernului în momente de crîș și chiar în timp ordinari, prin mijlocul biletelor ce a pus în circulațiune. Cea mai mare parte a hîrtiei se este emisă cu ocaziunea acestor împrumuturi.

Ca stabilimentul de credit privat, banca Englezei face totu felul de operațiuni asupra polițelor și biletelor la ordine, asupra aurului și argintului, ea face avansuri pe mărfuri și este cea d'antete bancă care a întreprins scontarea efectelor comerciale. Aceste sconturi însă în general sînt pucini considerabile, căci banca n'a voit să face mare concurență asupra acestor puncte băncilor particulare. Ea a crezut că afacerile curente de bancă și sconturi pot fi mai bine făcute de băncile particulare și că fiindu mai rezervată în sconturi, poate aduce mai mult folos în împregiurări grele. Astu-felul banca Englezei nu scontează nici uă poliță trasă în provincii pentru uă sumă mai mică de 20 livre sterlig, nici uă biletu supscriș la Londra pentru mai pucini de 100 livre sterlig, nici uă hîrtie cu un termen mai mare de trei luni. Apoi pentru a putea fi cine-va admis la scontul se, trebuie se fi obținut deja de la dînsa un cont deschis care dă dreptu de a trage asupra ei bilete.

Posițiunea privilegiată a băncii Englezei face ca operațiunile sale după cum vedurăm se fi restrîns în privința afacerilor comerciale și se fi ca uă puternică resursă a financiarilor Statului prin monopolul emiterii biletelor a vista și la porturi. Privilegiul acesta, vicios în sine, nu esiste în programa fundatorei se, căci Peterson în conferințele se de Mercuri (Wednesday's club) flă combate cu multă putere.

Banca Englezei îndată ce interveni în împrumuturi și sconturi se produse uă mare și însemnată scădere asupra dobîndilor. Statul mai cu sîmă putu se împrumute cu uă dobîndă foarte inferioară aceleia de 32 pentru 100 ce plătea pînă atunci și particulari putură sconta hîrțile lor multu mai josu de 10, 12 și 15 la sută. Se veju prin urmare cu totu viciul organizațiunei unu mare avantaju care rezultă din crearea unu concurentu metalelor prețioase.

Același faptu de scădere cifrei dobîndilor se produse în Franța la fundarea băncii Franciei. Dobînda banilor care era de 10 și 12 la sută, scădu îndată da 4 și la 5 pentru 100.

Banca Franciei organizată cu pucini diferență de aceea a Englezei fu creată prin legea din 24 Germinal anul XI cu un capital de 45 milioane franci împărșit în 45,000 acțiuni. Privilegiul acestei bănci fu la începutu concedat pe 15 ani și la 1806 fu prorogatu cu 25 ani adică pînă la 1850. În același timp capitalul băncii se îndouă ridicându-se la 90 milioane. Prin legea din 30 Iunie 1840 privilegiul fu prelungit pînă în anul 1867 și prin uă nouă lege din 1857 se întinse pînă în anul 1897 îndouîndu-erăși capitalul care astăzi se urcă la 182,500,000 franci în 182,500 acțiuni.

Scopul băncii Franciei este de a sconta efectele de comerț a căror scadență determinată nu trece peste 3 luni, fiindu garantate cu 3 săptămîni solvabile se cu două săptămîni prin transferu de acțiuni ale băncii se alu unu fondu publicu; a se însărcina în contul particularilor se stabilimentelor publice cu împlinirea banilor coprinși în efectele ce i se remit; a primi în contu-curentu sumele ce-i voru fi vîrsate și a plăti pînă în concurența lor sumele ordonate asupra ei; a face avansuri asupra efectelor publice, asupra depozitelor de materii se monede de aur și argintu; a ține uă casă de depozite voluntară pentru ori ce tite, cantități metalice de aur și argintu. Ea singură are dreptul emisiunii biletelor a vista și la porturi.

Uă bancă mai modestă în pretențiunea sa, daru mai solidă și mai completă este aceea din Edimburg fundată la 1695 de John Holland negociant din Londra, sup numele de Banca Scoției (Bank of Skotland). Ea fu autorizată printr-unu act alu Parlamentului Scoțianu. Capitalul se primitiv nu era mai mare de 100,000 livre sterlig (2,500,000 lei nou), capitalu modestu, daru îndestulătoru pentru afacerile ce voia a întreprinde și pe cari avu înțelepciunea de alu păstra. În 1804 capitalul se urcă la 1,500,000 livre sterlig (37,500,000 lei) cifră de care n'a trecut. Privilegiul acestei bănci concedat la începutu numai pentru 20 ani expiră cu același termen care nu mai fu prelungit. Alte două bănci (royal-bank of Skotland și British linen company) se încorporară și de atunci libertatea emisiunilor domni în Scoția. Acolo tôte băncile și chiar particulari au facultatea de a emite bilete a vista și la porturi.

Deși băncile scoțiane împrumutată de la Engleza ideea acestor frumose instituțiuni de credit, Scoția însu nu întârziă a întrece pe Engleza în această carieră și ași forma eă nouă, astu-felul încău Scoția astăzi coprinde pe cartă morale a lumii unu locu multu mai mare ca pe cartă geografică. Banca Scoției este cea d'antete care plăti pentru depozite uă dobîndă și acordă credite în contu, operațiuni necunoscute băncii Englezei. Băncele scoțiane răspîndind ramurile lor pe tōtă suprafacța țerei creară unu minunatu mijlocu de circulațiune a capitalelor. Cu această ele și-au întins influința, au răspîndit bine-facerile lor și-au creatu spre înlesnirea comerțului meșu de comunicațiune sicure cari au activat tranșacțiunile.

Cea mai frumosă inovațiune ce datorim băncelor scoțiane este fără îndoielă primirea depozitelor cu dobîndă. Ele au finit multu timpu loculu caselor de economii, altă căroră complementu flă formează azi. Aceste bănci primesc depozite pînă la 10 livre sterlig, obligându-se a le rambursa la ori ce cerere se la epoce prevedute. Suma totale a

depozitelor băncelor scoțiane se urca în anul 1836 la 20,000,000 livre sterlig (500,000,000 lei) și în anul 1845 după raportul lui Sir Robert Peel se urca la cifra de 30,000,000 livre st. (750,000,000 lei), creștere foarte simțită.

Ce mare diferență între sistemul băncelor de depozit din Venezia, Amsterdam și Hamburg și sistemul băncelor din Scoția, Depozitele la băncile de mai sus nu numai că nu aveau nici uă dobîndă, daru încă depozanții plăteau uă retribuțiune ore-care la fiă ce transferu de titluri și la retragerea acelor depozite. Din contra băncile din Scoția plătesc unu interesu depozanților, căci ele utilizează acele depozite pe cîndu cele-lalte bănci le țineau infructuoase. Acesta constituie unu mare progresu în istoria creditului, căci interesul atrăgea în casa băncilor tōte sumele rezervate în casele particularilor, făcîndu astu-felul se creșcă masa depozitelor. Obiceiulu de a vîrsa la bancă tōte sumele disponibile deveni astu-felul generalu, unde pînă aci nu era decătu particularu de comercianților. Activitatea nu întârziă a se desvolta și tōte facultățile neproductive pînă aci se animară și produsară acea mișcare agricolă, industrială și comercială a Scoției pe care o admiră astăzi lumea întregă.

Importanța băncelor fu recunoscută în America de nordu încă pe cîndu această parte de lume se afla supu englez, aceste instituțiuni însă nu fură regulate decătu pe la începutul secululu nostru. Rapediciunea cu care a crescutu numărul băncelor în Statele-Unite este ceva miraculosu. În anul 1811 nu se aflau decătu 88 bănci pe teritoriulu Statelor-Unite cu unu capitalu de dolari 42,609,101 se 230 milioane lei; în anul 1838 după cele ce scrie d. H. Carey se numeră 677 bănci cu unu capitalu de 378,000,000 dolari se 2,041,200,000 lei.

Băncele Statelor-Unite sînt organizate în modul cel mai variat după localități. Ele sînt libere se privilegiate, după cumu legislarea locală le-a declarat libere se privilegiate, căci după cumu eamă fiă-care din Statele ce compune acea frumosă uniune americană are legile se proprii.

Mulți din economisti au obiectat că cauza criselor din anii trecuți ce au bîntuit Statele-Unite, a fostu lipsa de regulamentare a băncilor; cu tōte aceste H. Carey și Ch. Coquelin ilustrii economisti, au demonstrat cu multă tărie că falimentele băncelor în America nu sîntu mai numeroase decău în Engleza, că nu emisiunile esagerate ale biletelor de bancă, ci esecul speculațiunilor comerciale americanu produce desastrelu în cari sîntu trase și băncele, și că băncele cari cadu mai înteu și producă mai multu rău sîntu tōtă băncele privilegiate și regulate de uă legislațiune minuiosă. Multe din băncele americane se asemănu cu cea din Scoția, așa de exemplu este aceea a din Massachusetts, din Rhode-Island și Noua Englezeră. (Va urma).

Emmanoil Protopopescu.
conșiat în dreptu, doctore în științele police și administrative.

NATIONALITĂȚILE ÎN UNGARIA ȘI SLAVII DE SUD (UGO-SLAVI.)

(A vedu No. de la 19 - 20, 21, 22, 23, 24 și 25 Aug)

IV.

Dacă Ungaria nu stabilu cu Rusia la Constantinopol, nu uă luptă de influință stîră și întărită, și uă război seces și fecund, întrezindu-se care de care se facă mai multe servicii reialilor, Ungaria va învinge negreșit în acestu concursu, alu cărui premiu aru

fi recunoștința unu popor nefericit și care nu merită această sîrtă. Mai înteu aru găsi unu mijlocu sigur, nelimitabil și răpede în desvoltarea intelectuală și materială a Croației satisfăcute, care aru deveni unu focaru trimetîndu lumina se pe ori unde se vorbesce limba Slavă. Alu doilea, planulu care are mai mulți aderinți la sudul Dunării este acela ce constă a funda uă puternică federațiune prin unirea Ungurilor și Romanilor. Alu treilea, apropierea, otarele comune Dunărea și Sava facu se se nască necesități geografice de cari este imposibilu a nu le ține sîmă. În fine, cuvintu mai tare de cătu tōte cele-lalte, Ungaria reprezintă libertatea, și Rusia despotismulu. Geniulu Slavilor îi împinge către instituțiuni republicane, comuniste, federative, către autonomii locale, și dacă pînă acumu au fostu pretendenți împiași, cauza este tocmai că n'au avut uă unire strînsă între dînșii. Rusia din contra este modelulu celu mai desăvîrșit alu centralizării pusă în serviciulu despotismulu. De aceea cîndu Petru celu Mare a introdus acestu regim în imperiulu se, l-a împrumutat de la tradițiunile țarei Slave, și de la esemplele regatelor atice, și prin mijlocul Germanilor l-a aplicat și succesori se l-a menșinat. Nu mai daru în lipsă de alți aliași și uitădu-șise antipatii naturali, sau întorsu Iugo-Slavii către Rusia. Dacă Ungaria le-ar întinde uă mînă frățiască, aru accepta-o cu fecăciro, căci aru găsi la dînsa esemplulu imitațiunilor ce le convin și libertăților la cari aspiră. Aceste populațiuni au nutritu tōtă-orauna în privința Rusiei uă nelcredere instinctivă. La Belgrad, amu constatou în cele mai înalte regiuni, și a trebuitu poliției ostile a puterilor occidentale, ca se fiă unu momentu uitat. De ne vomu aduce aminte de programa reformelor cerute de Croația la 1848, vomu mărturi negreșit că această țară nu prea are tocmai regimulu muscăiescu.

Dar nu sar supăra țara Rusia de muna altitudine ce ar lua Ungaria? Negreșit, dacă Maghiarii aru voi se întind influința se otarele lor cu armata în mînă, după cumu făcrau vechii lor regi, este probabilu că n'aru isbitu. Daru cine le aru putea găsi galevă, dacă dau satisfacere Croșilor, și dacă lucrăz, lîngă Rusia, la triumfulu causei pentru care sa constituitu ea însăși apărătoare? Ei sîntu din cei ce cred că unu mare viitoru este rezervat Rusiei, daru nu în partea Europei. Este de interesu omenirii, ori-ce aru crede Anglia, ca Rusia se înalze în regiunile nelocuite ale Tatariei, se fecundeze bogatul basinu alu Amurului, pe alu Syr-Dariei, chiaru Bukhara pe care o coprinse, și centrulu continentulu asiaticu. Fără a se speria de fantasma panslavismulu fără a se ocupa de a menține echilibrulu puterilor, care totu, prin puterea lucrurilor, va fi numai unu evenimentu istoricu, și considerădu numai interesul generalu alu civilizațiunii, pōte cine-va afirma, credu, că Turcia Europei nu trebuie se cadă în mînăle Rusiei. Necesități geografice aru obliga-o seși așezeze Ungaria și Românie. Aru trebui daru se supună unu regim autocraticu, legitime pōte dincolo de Prutu pentru că este necesariu acolo, nișce populațiuni mature pentru libertate. De aci ar rezultă uă luptă de mōrte care ar sgușui imperiulu rusu, se care l-aru împinge

1) Nu credem ca se profită de înșeptele consiliu ale autorului Unguru, alu cărora spiritul de dominațiune cantă se cotropose pe frații nostri din Transilvania, și cari n'au cedat de cătu de nevoi înainta jastelor cereri ale Croșilor. Noi trebuie ce ne apropiem frumosu rolul ce d. de Laveleye rezervă Maghiarilor, căci, pe lîngă interesul generalu de a pregăti emanciparea grădă a populațiunilor din Turcia, avem unu interesu care ne atinge mai de aproape: acela de a desvolta progresulu civilizațiunii la frații noștri Macedonen de peste Dunăre, făcîndu distincții uă populațiune importantă care se se ține în admă de diplomați în ori-ce eventualitate. Noi vomu reuși multu mai lesne de cătu Ungurii în astă lîngă de purtare: afară de suvenirile unu trecut gloriosu care ne legă cu vecinii nostri de dincolo de Dunăre, amu fostu dotă d'atna la cele mai amicale relațiuni cu dînșii, și aci uă dată n'au avut a se plînge, ca frații lor din Ungaria, de tendințe egoiste de predominanță din partea noastră. Cimentăndu legăturile ce ne unesc cu populațiunile creștine din Turcia, și cu cele ce sîntu cu noi, în vomu pregăti la noi, în sîmă lîngă energiile noastre prezențiale în Europa, în eventualitatea căderii imperiulu otomanu, celu ce trebuie se uităm, Ungurii voru căuta, chiaru în confederarea de care vorbesce autorle, ce înlocușă în faptu dominața Turcilor în Orientu.

Nota traducătorulu.

la aplicarea măsurilor rigurose supu țării geme Polopia. La termuru Dunării aru găsi uă Lombardă. Ca pentru vechia Austria, întinderea teritoriulu ar fi uă cauză de slăbiciune pentru dînsa, de ruină pentru supușii se, de doliu pentru omenire. Dacă Rusia vrea se mērgă pe urmele noiei sele aliate, Uniunea americană, se trimetă ca a-cēsta soliați pe la-casele lor, se despoște prin federațiune activitatea tuturor, se cultivă roditorele pustii ale teritoriulu se. Eia mișciunea sea, și n'ar putea-o împlini întindēdu-se pînă la Bosforu. Se se dea peninsula transdubiană Iugo-Slavilor 1), această este soluțiunea cestiunii Orientulu, ce o potu primi Franța, Anglia, Austria, și chiaru Prusia d'alu Bismark.

Ungaria a promisi se reclame pentru Croația unirea Dalmației, care acumu face parte din Cisteithania, și care trimite deputați se la parlamentulu din Viena. Dacă Austria va fi preveștore, va da această satisfacere Croației. Se vedem pucini ce este Dalmația. Este numai uă limbă strimă de pămēt, restrînsă între Adriatic de uă parte și mînișii Erzegovinei de cea-laltă, cu uă lungime de mai multu de 80 de leghe și uă lățime abia de cate-va kilometre. Are 400,000 locuitori, posedăndu 22,000 de cai, 20,000 de vite cornute, și 300,000 de oi. Totalulu esportărilor și importărilor se urcu la vire 60 milioane de franci. Clima este desfățătoare: este ca a Italiei. Masini minunate dau recolte abundinte. Acesta provinciă este uă remășiță a vechiulu czaratu serbu cucerit de Venezia, apărăta de ea contra Turcilor și cedat Austriei pe la 1816 ca uă anexă a republicii dogiloru. Cea-a ce i face importanța este că termuru se creștă adinco, nenumăratele se insule, multele se porturi, sîntu populate de uă mulțime de prau buni marinari, cari conducău altă dată galerile Venețiane, și cari plutesc uă se pe marina comercială și militară a Austriei. Baza populațiunii este slavă. Statistica numeră 20,000 de Italiani, cari sîntu mai multu Iliriani. Se vorbesce italianesce în orase. Acesta e o moștenire a dominațiunii Veneției. Nu se pōte nega că este uă țară titu care vizează unirea cu Italia. Acești partii esistă și în Trieste, unde face multu șogomōș, și cu tōte astea realizarea dorințelor se ar aduce ruina orașulu și nici unu avantaju seriosu Italiei 2). Anesimea Dalmației pe pagatulu italianu n'ar nu o combina mai pucini nefericită. Nu o pōte negreșit reclama cine-va în numele principiulu naționalităților, de ore ce populațiunea este serbă. Acesta unire n'ar favoriza nici de cumu comerțulu porturilor dalmațice, și ar aduce contra Italiei unu peimpacat a autoru Iugo-Slavilor, căroră ser lua nișce termuri cari istoricesce sîntu ale lor, și cari geograficesce le sîntu nedispensabili. Este de mare trebuință ca costa dalmațică se unescă cu Bosnia și Montenegro, cumu și dînsa uă dată uă, călăuză moștenegrină unu călătoru anglu, Muir Mackenzie, Dalmația fără Bosnia este unu obraz fără capu, și Bosnia fără Dalmația este unu capu fără obrazu. Din lipsa de comunicațiune cu țările ce se întind la spatele lor, por-

1) Sîntem uă îndoielă că d. Laveleye n'ar fi înțeles această soluțiune, de aci fi conștințăm bine populațiunile Turcice, ce po ale Austriei, și că aru fi respectat cele-alte naționalități din imperiulu otomanu. Traducătorulu.

2) În timpul sederii se la Tripoli, se fi la unu incidentu care depinse între binoi deștervici și italianimimicari se cedău dintr-unu cîndu în acestu orașu. Unu soldatu francez uă berăric vînzăz uode se adună omeniu care se boia țere și se scutură mulele, daru capulu stabilimentulu fiindu germanu, Triștii nu au permis unu Italianu să înlocuie, și uă cerșău creștinu se compenseze intrarea se în țara. Două orchestre cantău unu noștu din Viena, ce-laltă e unu regimēt uicriacu. Italianii facojurau pe cei d'antete și aplaudau cu tōte șiele Italiane, făcîndu-le ce se repede uode de multe ori. Partea austriacu le cîndău și uada musica regimentulu. În fine uă 6-7 cam Italiani s'a bisat de dece ori pe rîndu. Unu individuu se sculă și scote uă fluerățușă mētătoare. Mare galevă: voiescu se lă dea alu. Cine juri se aruncă asupra lui, dîră, cu pumășu se teribilu, și rostogolose pe supu se, se reazăz pe scaunul limitu și comandă unu prăru cu bere. Acestu lînceș și acestu pumășă fura de ajunse ca se ține pe așezu în respectu. Comandulu Franciu n'ar nu permisă îndrăgășii șperțorulu alu d'antete se n'ar scuzat. Poliași vni se cîndu oșiele colozant. Se continue musica, respunde elu în multu țare. Amu veștu altele mai bōcane în Italia. Acești manifestări n'au de cătu importanța ce le dă sompsiciunea.

turle dalmate, cari au așa de frumoase nume, sunt numai niște sate fără importanță, căzute cu totul din vechia lor splendoră. Astăzi-lu Raguza, vădată republică independentă, are 6,000 locuitori, Zara 9,000. Sebeniko, 6,000. Cataro, situat în fundul celui mai frumos golf al Europei, unde bășinuri și docuri naturali se sapă de sine în toate părțile, destul de întinse ca să primescă marina întregă a unui Stat puternic. Cataro este un sat ce are 2,078 locuitori. În multe din aceste orașesăracite, cerșetorii locuiesc în palatele vechilor principii ai comerțului, și leul St. Marc deschide încă cu mândrie aripile sale peste clădiri ce cad în ruine. Acestu termen, care are nefericirea de a fi lipsită de o provincie turcescă, nu va relua vechia ei prosperitate de cât în ziua când nise drumuri bune voru ni frumoșele sale porturi, cu pământul roditor din intrul țerei a cărei rea administrare îi împiedică șborulul.

Nar fi oare un act de înțelepciune și de prevedere a permite unirea Dalmatiei cu Croația, conform promisiunii făcute de împăratul în 1848 și la 1861? Acestă provincie nu s'a arătat, este adevărat, prea grăbită a răspunde elocințelor chiami ce-i adresa dieta de la Agram, invocând comunitatea de origine, dera dacă va arunca o privire asupra viitorului, ea nu va întârzi a vedea în ce parte trebuie să ducă interesul său bine înțeles. Unia cu Cisleithania, nu va putea prospera ca și cum ar fi aneșată cu regatul Italiei. Din contra făcend parte din regatul triumfatar reconstituit, Dalmatia ar intra în mișcarea civilizației Iugo-Slave, ar scăpa de nemintosele intrigi ale italianisimilor, și ar atrage la dinsa prin puterea nerestabile a identității intereselor limbii și originii, pe Bosnia și Erzegovina, cari sunt dependențele sale naturale. Montenegroii cer în deșert la Constantinopole un port pe mare ce le este nedispensabile. Se li se deschidă largi și fără nici o restricție porțile lui Cataro, transformată în port-franț, și se va asigura recunoștința nu numai a voimicilor munteni, dera a tuturor populațiilor din intrul țerei.

În scurt, de ne ar fi permis să formulăm o concluziune în privința unei cesiuni așa de cămplese, etă ce saru putea dice la Pesta ca și la Viena: Renunțai la Iașuși miscarea Iugo-Slavă, de ore cei acordai în Croația tot ce reclamă. Părăsiți daru cu totul vechia politică austriacă, și lurați curajos la emanciparea acestor populații așa de multu oprese, daru alu căroru triumfu definitiv este daci înainte ascurat. Veți face unu serviciu progresivului nemului omenesc și veți fi respătți intruă di. Veți avea sprijinul bărbatilor de Statu engli din noua școlă, cari vedu prea bino, cu lord Stanley, solajunea ce-ar fi folositore comerțului țerei lor. Poporul francesu vè va aplauda, căci simpatiele sale sunt căștigate la tot ce trebuie se aibă de rezultat emanciparea poporelor. Veți veni în ajutorul Germanilor, cari trebuie se se lămă ca Rusia, devenind stăpna a peninsula transdanubiana, se nu le ia intruă di Boemia în numele aceluiași principiu care va fi dus-o la Constantinopole. Veți face în fine unu mare serviciu chiaru Rușilor, dispensându-i d'a deveni, ca se se supună ordinilor unui guvern ambițios, tiran și călți poporelor cari aspiră la libertate și cari sunt demne d'a se bucura de dinsa.

Invocata ce va interveni între Ungaria și Croația și care vine din inspirațunea așa de înțeleptă și de prevedetore a lui Déak și Eotvos, pare că trebuie se interese pucinu publicu, și cu tote astea soluțunea cesiunii Orientului se coprinde intrinsa. Urmezese orbă purtare a Angliei și a Austriei, arrete-se ostili legitimilor aspirări ale Slavelor meridionali, și ei se voru arunca în bratele Rusiei, care, din ambițune se din umanitate, nu i va respinge. Acorde-se din contra acestei rase inteligente, răbdătore, eroice sprijinul ce merită, și îndată se va întorce către Occident, către lumină, către libertate, și costiunea Orientului, mărta prin încăpăținare și nedibăciă, se va resolve prin progresele naturale și nerestabile ale civilizațiunii. Dacă nu voiți se vedeți pe Ruși la Constantinopole, cată se incurajaiți pe Serbi la Belgrad și se dați satisfacere Croaților la Agram.

Emile de Laveleye
(Sfârșit.)

Correspondință particulară din Spania.

Numanzia, 22 Augustu 1868.

Poporele meridionali, ca unele ce jactu la umbra unei naturi blande și intruă climă suavă și călduroasă ce le devoră ori ce activitate, necesariaminte cată se se dedeă la repaus și se alerge la elu ca la unu antidotul fizic fără se mai observe că alu aduce cu sine lenea și trândăvia cea mai repunpantă. Etă de unde vine acelu celebru *dolce far niente* alu Napolitanilor și *dormir la siesta* seú *tomar el fresco* alu Andaluzilor. — Căpitanul vaporu de unde vè scriu aceste rânduri e unu andaluz *pur sang* cea-a ce esplică în de ajuns, credu, întârziarea de uă di a pornirei nostre de la port. — *Que importa!* . . . ? uă di mai multu seú mai pucinu, nu face nimic, dice andaluzulu în cesiune pe cându unu căletoru catalanu apropiindu-se spre mine mi șioptesco: „si fuera catalan“ — dacar fi catalan, — atunci amu fi pornitu la timp, adăugai eu.

Aceste incidinte mē duce, fără voiămi, se vè vorbescu de caracterul unelor din provinciile spaniole. Nu voiți lipsi d'a o face cu altă ocaziune; pluă atunci, însă mē voiți mărgini a constata enorma diferență ce existe între Catalonia și Andaluzia. Sunt cele doue poluri în miniatură: acesta pasivă, mole, imaginativă, fantastică, frivolă; cea-altă, din contra, activă, vigorosă, d'unu caracteru decisiv în ori ce întreprindere, amică a realității și d'unu spiritu practic *per excellenciam*. Dacai dispune d'unu spațiu mai mare ași putea atesta cele dice cu date scose, nu numai din moravurile lor, ci din însăși istoria și literatura lor unde caracterule notate mai sus se oglindescu cu fidelitatea și preciziunea cea mai exactă.

E curiosă confuziunea ce domnia la început între pasagerii Numanziei: unulu e americanu, altulu francesu, unu altulu catalanu, celu-altu prusianu. Americanulu și Catalanulu cumu și celu ce scrie acesta, se înlegeau forțe bine în spaniolesce: francesulu schimonosia din cându în cându limba lui Cervantes prefăcend totu cuvintele franceso la spaniole prin adăogirea lui a șa lui o la fine; prusianulu nu scia de câtu franțuscesc. Pentru a ne înlege conveniram o a nu vorbi de câtu acestă din urmă, ca una ce era cunoscută șo vorbeau cu toții; câtu despre căpitanu deși cunoscea limba francesă, nu i prea place a o vorbi, fiindu că andaluzulu nasce cu credința, că nici uă țera nu e așa de imbielșugată, dulce, frumoasă, grațiosă și poetică ca Andaluzia, pentru andaluzulu nu e de nevoie a sci limbă străine, căci dialectulu seú e de ajunsu pentru a cutriera lumea întregă; pentru elu nici restulu Spaniei, nici celu alu continentului nu plătescu nimica alturea cu fantastică Andaluzie. Înlegu ca puterea imaginativă se conducă pe frumoșele andaluze, ca mai slabe de așgeru, la astu-felu de ficțiuni și esagerațiuni chimericce; a vedea însă punu bărbatu, și încă căpitanu de vaporu, domniț de nesce asmine fumuri e unu ce pe atât de tristu pe câtu și ridiculu. Ce orgolu și câtă vanitate!

Apropos de vanitate: între pasageri sa deschis uă conversațiune din cele mai furtunoșe. E vorba de resbelu seú pôte de uă conflagrațiune generală în Europa. Personele puse în jocu sunt, după cumu vè puteți închipui, Prusia și Francia (?) imperială. Cine e mai tare și mai bunu soldatu? care din doi va rămănea invingetoru? Etă totă cesiunea. — Căletoru prusianu, cu uă răbdare și serioșitate cationiană, nu voiesce se predică nici se anticipoze nimic; se mărginesce numai a declara că ori cine va îndrăzni sa-lace pe Prusia, fără causă și motivu, se fiă sicuru căletoru francesu, va da peste Germani, cu toții uniți intrun gându șunu sufletu la apărarea patriei și la respingerea inemiculu ce ar încerca se răpescă vruă palmă de pământ germanu. — Francesulu delicat, însă plinu de nouri, caută se justifice agresiunea și resbelulu și cându argumentațiunile nu vinu la îndemână sarunca în dosulu onorei și a susceptibilității, nu seui cându atacate, după cumu crede elu, în unirea și mărirea Germanilor. Unirea și mărirea Germanilor au atacat onore și susceptibilitatea Francei imperiale. . . . Audite Cives!

Catalanulu, fiindu și elu solicitat seși de opiniunea, dice că dacă nu saru teme se incomodeze buna companie ce formam cu toții, ar putea spune unde e dreptatea și justia și prin urmare și victoria, și unde zace nesașiul de gloriu costisitor și de întreprinderi aventuroșe; că elu iubesc și simmă de uă potrivă pe tote națiunne, însă numai pe câtu timp se mântinu în sfera drepturilor lor. . . . vorbi despre învasiunea francesă în Spania de la 1808, de guera pentru independință, de catastrofa și desastore de la Mexic *et sic de caeteris*. — Câtu despre opiniunea mea e de prisosu a o mai spune, căci . . . . me tacito intelligetis.

A. V.

PARTEA COMUNALE.

PRIMARULU COMUNEI BUCUREȘCI.

REGULAMENTU

SERVITORII.

CAPITOLULU I.

Obligațiunile servitorilor de ambele sexe.

Art. 1. Servitoru se numescu ori cine și îngajază serviciulu cu uă plăț ore care ce se numesc salariu seú simbric. Între acestia însă nu intră și ucenicu seú calfele de industriași și meseriași.

Art. 2. Totu individulu bărbatu seú femeie, fiă pământenu fiă străinu care ar voi se facă pe servitoru suptu ori ce denumire, cu anu și cu luna, va fi datoru a se înscrie la biuroulu instituitu la prefectura Poliției.

Cei ce nu se voru supune aceste obligaiuni, se voru aduce de agentii polițienesci, cari nu voru permite nici unuia a sta prin locuri publice, solicitend stăpănu.

Art. 3. Ori-ce servitoru de ambele sexe, este datoru ca în terminu de uă lună, după publicarea acestu regulamentu, se se presinte la biuroulu respectivu, spre ași lua câte uă condicuță după forma aci a-necesată.

Art. 4. Această condicuță i se va libera de biuro, numai după ce servitorii de ambele sexe, străinu seú pământenu, voru da garanții pentru nedosirea lor.

Art. 5. Fiă-care servitoru, primindu-și condicuța, va plăti, celu cu leșă pînă la lei 18 și 52 banu pe lună (adică lei 50 vechi), bărbatul lei doi și 52 banu, seú trei șanți, și femea 1 leu și 68 banu, seú doi șanți. De la lei 18 și 52 banu, pînă la 37 lei și 3 banu (adică 100 lei vechi) bărbatul lei trei, banu 36, seú patru șanți, și femea lei 2 și 52 banu, seú trei șanți. De la 37 lei banu 3, în sus, pentru fiă-care 18 lei și 52 banu mai mult, câte 84 banu (seú unu șanțu) și pentru bărbatu și pentru femeia.

Visele de permutațiune adică: de trecere de la unu stăpănu la altulu, se voru plăti cu precieulu jumătate alu condicuților din nouu cumu s'a otăritu mai sus.

Art. 6. Ori care va garanta pentru persoana unu servitoru, va avea în vedere că, este responsabile pentru densusu ori unde s'ar afla servind adică: în Capitală seú eșitu în provinția, servitorulu ensă în acestu casu de plecare din Capitală, va fi datoru ași visa condița la biuro.

Acestă visă nu se va putea da de câtu cu consimțimentulu garantulu seú cu uă altă garanția speciale.

Art. 7. Ori ce servitoru de ambele sexe, pământenu seú străinu, la intrarea în serviciu este datoru a încredința condicuța în păstrarea stăpănuului la care va sta în totu tim-

pulu serviciulu, și despre care este responsabilu stăpănuulu, ăra voindu a eși din serviciulu în care se află, este datoru a încunoscința cu 15 zile înainte, pe stăpănuulu seú și vice-versa.

Art. 8. Toți servitorii căți eșu din serviciu, sunt obligaiți a se presinta, în terminu de 48 ore, la biuroulu respectivu, ca se presinte condicuța și ca se declare de mai voiescu a fi servitoru seú nu, pentru ca, în casu d'antăi se se trecă în condica destinată pentru recomandațiune la vr'unu stăpănu, și în celu d'alu douilea a garanta midllocele seú de viețuire. Dacă ensă vre unulu fără motivu bine fondatu va refusa pentru a doua oară ocaziunea ce i se va presinta d'a se stabili la stăpănu seú nu va putea se constate midllocele de viețuire va fi consideratu ca vagabondu și se va trimite justiții.

CAPITOLULU II.

Indatoriile stăpănilor.

Art. 9. Nimenea nu pôte primi în serviciu seú ori ce servitoru, care nu va avea condicuță în condițiunile prevedute prin acestu regulamentu.

Art. 10. Stăpăni sunt obligaiți se noteze în condicuța, conduita servitorulu la eșirea sea din serviciu, și servitorulu nu va fi creduțu nici uă dată că a perdutu condicuța, fără a proba acesta prin înscrisa declarațiune a stăpănuului în care ărași va nota conduita sea.

Art. 11. În casu cându unu servitoru ar fugi din serviciu, stăpănuulu seú este datoru în 48 ore, a încunoscința la biuro, presintend și condicuța ca prin garantulu seú se se pōtă găsi câtu se va putea mai curend.

Art. 12. Ori care stăpănu seú servitoru, va contraveni dispozițiilor acestu regulamentu, va fi trimis, înainte justiției, după ce mai antăi îndată agentii polițienesci va constata contravențiunea.

CAPITOLULU III.

Administrarea servitorilor.

Art. 13. Pentru executarea acestu regulamentu, se institue unu singuru biuro la Prefectura Poliției, și se desființedă tote cele particulare constatate de prejudicioșe administrării servitorilor.

Art. 14. Personalul acestu biuro, se va compune în modul urmatoru:

- a). Unu șefu care va păstra banu, dand garanția suficiență cu apuntamiento lunar de lei noiu 220
  - b). Două adjutore, idem, unulu 160 320
  - c). Două copisti, idem, unulu lei noiu 90 180
  - d). Șese agentii de serviciu uniformați. 1)
  - Din cari doi călari, cu apuntamiento lunar, unulu 74 148
  - e). Patru pedestrii, idem, unulu 55 220
  - f). Pentru cheltuiala cancelariu pe lună 55
- 1,143

Art. 15. Totu venitul ce va produce plata condicuțelor, se va vèrsa la fiă-care finitu de lună în casa municipală, și totu acestă casă va plăti cheltuielile prevedute la art. 14, precumu și confecționarea condicuțelor.

Art. 16. Registrele pentru ținerea acestei comptabilități, se voru da de Primărie.

Dispoziții Transitorii.

Art. 17. Toți servitorii și servitorele, ce voru fi avand condicuțe conformu regulamentelor prece-

1). Uă șapcă de piele neagră, uă tunică postavă civit, pantaloni seri, cisme, centuronu de piele neagră și sabie, Manța cavană.

te, voru fi obligaiți a presinta la biuro în termenu de uă lună, condicuțele lor spre visare, fără nici uă plăț, servindu-se cu dînșele pînă la finele anulu curentu.

Acestu regulamentu, s'a votat și s'a adoptat de consiliulu Comunalu, în ședințele sele de la 28 Iuniu, 24 Iuliu și 16 Augustu 1868, s'a aprobatu de d. ministru de Interne prin adresa cu No. 13,710.

Primarul: C. Panaiot.

La 3 din viitorea lună Septembrie am decisu a se ține licitațiune în localulu primăriei pentru închirierea unei prăvălii a bisericei Bradu, din suburbia Boteanu, care se află în facia stradai Clementa, pe terminu de unu an seú trei, cu începutu de la 26 Octombore viitoru, după condițiunile date de d-nul curatoru. Doritorii cari voru voi a lua cu chiriă șa prăvălie, sunt invitați se bine-voiască a veni la primărie în aretata di, orele 12, spre concurență.

p. Primaru, G. Petrescu.
No. 7900, August 20, 1868.

Pentru închirierea a doue prăvălii ale bisericei Olariu, una de bragașerie No. 176 și alta de simigirie No. 104 de pe calea Moșiloru, suburbia Olariu, pe termenu de 2 1/2 ani, cu începutu de la 26 Octombore viitoru; sub-semnatulu am decisu a se ține licitațiune în localulu primăriei la 4 din viitorea lună Septembrie.

Doritorii cari voru voi a lua cu chirie dișele prăvălii, sunt invitați se bine-voiască a veni la primărie în aretata di la 12 ore spre concurență.

p. Primaru, N. Manolescu.
No. 7941, August 21, 1868.

Fiindu-că prețurile rezultate la prima licitațiune pentru cumpărătore a 351 stănjini lemne de ceru necesarii autorității comunali, în cursulu unei viitore 1868—1869, a fostu prea mari, în câtu n'a convenitu primăriei a face adjudecarea asupra nici unu concurentu, s'a decisu a se ține a doua licitațiune în ziua de 5 Septembrie viitoru.

Doritorii dera, d'a se angagia cu predarea aretatei sume de 351 stănjini lemne, sunt invitați a veni la primărie în ziua numită mai sus, la amiazi, spre a depune ofertele d-lor, și a se face licitațiunea și adjudecațiunea după regulă.

Condițiunile dupe cari se va încheia contractulu pentru predarea acestor lemne, se potu vedea de către doritorii în cancelaria primăriei, în ori ce di și ora de lucrare. Mai înainte însă de ziua licitațiunei d-nii concurenți, voru depune la magasia comunei, numită Casarma-Vechie, câte unu stănjinu de probă din lemnele de ceru ce voru avea dându-le cu chitanță în primirea d-lui Ion Lăscărescu, intendentulu ospelulu comunale.

p. Primaru, G. Petrescu.
No. 7932, August 21, 1868.

Din motive legale neputându-se efectua licitațiunea publicată de primărie prin înscințarea cu No. 5809 pentru construcțiunea canalulu de pe strada Colței, primăria a amnată acestă licitație pentru ziua de 5 ale viitorei luni Septembrie.

Se publică dar acesta spre sciința tutulor ca doritorii d'a se angaja cu espusa lucrare conformu proiectulu respectivu, se vie la primărie în aretata di la 12 ore pregătiți cu garanții valabile pentru . . . . .

p. Primaru, N. Manolescu.
No. 7927, August 21, 1868.

TABLOU

De bunurile Statului, ce sunt a se vinde prin licitație, în ziua de 1 Septembrie 1886, la ora 11 de dimineață în sala Atheneului Român de lângă grădina Cismegiu

DISTRICTUL ILFOV.

- 1. Ună ecartă compusă din uă prăvălie și uă odăe jos, cu două odăe sus de zid, pe uă suprafață de patru-șapte și șapte stânjini și trei-șapte și opt pal. pătrate, situată în Bucuresci, colorea Roșie, sub Sf. Ionică, calea Serban-Vodă, No. 10; evaluată două-șapte și una de mii, opt sute cincisăzeci și unu lei, și opt-șeci și șase bani.

- 2. Ună ecartă compusă din trei prăvălii și trei odăe de zid, pe uă suprafață de șase-șeci și șapte stânjini, patru-șeci palme, situată în Bucuresci, colorea Roșie, sub Sf. Ionică, calea Serban-Vodă, No. 10; evaluată două-șeci și cinci lei și opt-șeci și cinci bani.

- 21. Ună ecartă compusă de uă prăvălie, uă cameră și uă bucătărie, ăra d'asupra un etaj de trei camere și uă bucătărie, pe întindere fața de trei stânjini și opt palme decimale, situată în Bucuresci, colorea Verde, suburbia Mihai-Vodă, strada Mihai-Vodă No. 15, evaluată două mii cincisute șapte șeci și șapte și două-șeci și trei bani.

- 22. Ună ecartă cu două fațade uoa în strada Academiei avându-și patru-șapte stânjini, șapte palme și cinci degete, și cea-altă față în strada Dănești, avându-și două-șapte stânjini și jumătate, situată în Bucuresci, colorea Roșie, No. 3, evaluată trei-șeci și opt de mii patru sute lei nou.

- 23. Ună ecartă compusă de uă prăvălie zidită pe pivniță, cu două camere în dos și două prăvălii alături, cu câte uă cameră în dos și becieri dedesupt, pe întindere, fața de 9 stânjini, uă palmă și 5 degete, ăra latură deșpre intrare la biserica de 4 stânjini și 7 palme decimale, situată în Bucuresci, colorea Verde, suburbia Mihai-Vodă, strada acceiași, No. 44, evaluată 9,295 lei nou și 90 bani.

INTERNATUL GIANELLONI

Sunt 35 de ani de când s'a fundat Pensionatul Gianelloni și 9 ani de când s'a redeschis după uă mică întrerupere. Bazele solide pe care el s'a restabilit sunt probate prin rezultatele obținute de scolarii săi la examenele anuale și prin concursurile părinților, cari au bine-votat uă încredere educaționale filiorii d'lori.

Impusă cu rigurozitate și în exercițiu continuu cu pedagogi francezi în toți timpului și loculi. Două-spre-șapte profesori, un prot pentru instrucțunea religioasă, uă de censori, procureri, repozitori și pedagogi compun personalul Institutului; uă Medici vizită regulată infirmeria, și Donna Gianelloni îngrijindă pro cept de îngrijirile s'ăe adevăratu matorne, potrivit cu etatea și temperamentul fii-căruia, și le întrefine curețenia; ăra nutrimintul variat și abundante și jocurile și exercițiile Gymnastice fortifică corpul și sănătatea scolariilor în timpul recreaționelori multă favorizate în acestu Internat prin situățunea localului aeros și confortabile, a curților spațioase și a umbratelor grădine de recreațune.

INSTITUTUL ACADEMIC D'IN JASSY.

Se p'ote recomanda ca unica sc'ola din România, specială pregătitoare la BACALOREATU și la SCOLA MILITARA rezultatele căpetene de elevii acestei Institutii private, care, pe lungă succesiune ce a avut la concursul de intrare din luna Iunie în Sc'ola Militară, se bucură singura p'iaș acum de onora de a fi regătită pe cei înt'oi Bacalorati din țară, o face a spera că nu va lipsi aic' de acum înainte încercarea părinților precum nu a lipit p'iaș acum. Pentru aș'ă susține reputațunea Institutului, Directorul nostru d'acord cu părinții noștri nu crăță nic' uă uă fel de sacrificiu pentru a se asigura, și întru împlinirea așteptărilor părinților, de concursul Profesorilor d'interesei bun de la Universitate, Sc'ola Militară și Liceu, aș'ăminua și p'ofesa de timpulu vacanțelor pentru a introduce m'ăsurile de salubritate în igiena și curățenia arătate prin experiența anilor trecut.

Ună ecartă compusă din uă prăvălie cu uă cameră în dos, zidită pe pivniță boltită și d'asupra un etaj cu un salon și după camere, precum și spre curte dependente de zid cu etaj d'asupra, pe întindere fața de trei stânjini și patru palme, situată în Bucuresci colorea Roșie, suburbia Curtea-Veche, piața Sf. Anton No. 7, evaluată la suma de lei nou două-șeci și șapte de mii două sute patru șeci și trei-șeci și opt bani.

Table with 4 columns: URSĂ VIENAI, MISCARILE PORTURILOR ROMANIEI, ANU 1886, OBSERVAȚIUNI METEOROLOGICE. Contains weather data and commodity prices.